

УДК 343

О.М. Oleinichuk

WAYS TO IMPROVE OF CORPUS DELICTI UNDER ARTICLE 175 OF THE CRIMINAL CODE OF UKRAINE

О.М. Олейнічук

*здобувач кафедри кримінального права,
кримінології, цивільного та господарського права
ВНЗ «Національна академія управління»*

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СКЛАДУ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 175 КК УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Актуальність цієї публікації зумовлена тим, що в ході роботи над дисертаційним дослідженням на тему: «Кримінальна відповідальність за невивплату заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат» нами було проведено глибокий та всебічний аналіз численних джерел як вітчизняного, так і зарубіжного законодавства та сформульовано відповідні пропозиції щодо вдосконалення ст. 175 КК України. Однак вони були висвітлені у різні роки й у різних джерелах, тому видається доцільним об'єднати всі висловлені пропозиції в межах однієї публікації з урахуванням необхідної їх актуалізації та доцільності.

Ч. 7 ст. 43 Конституції України, передбачено, що право на своєчасне одержання винагороди за працю захищається законом; ст. 46, що громадяни мають право на соціальний захист; ст. 53, що держава забезпечує надання державних стипендій та пільг учням і студентам [1]. Дослідження складу злочину невивплати заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат, є досить важливим, адже в ст. 1 Кримінального кодексу України зафіксовано, що його завданням є правове забезпечення охорони прав і свобод людини й громадянина, власності тощо [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Суттєвий внесок у дослідження питань кримінальної відповідальності за злочин щодо невивплати заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат зробили П.П. Андрушко, А.П. Бабій, С.І. Бородін, Ю.С. Варанкіна, Ю.В. Гродецький, Н.Ю. Гронська, І.О. Зінченко, О.В. Кладков, Д.Л. Кокорін, Л.М. Кривоченко, А.С. Курманов, С.Я. Лихова, М.І. Мельник, О.В. Панкратова, Є.І. Соктоєва, В.В. Топчій та інші. Проблемами заробітної плати та соціального забезпечення переймаються й міжнародні організації та спільноти [3; 4; 5; 6; 7].

Але в цілому запропоноване дослідження ґрунтується на працях автора, опублікованих раніше у різних фахових та інших виданнях, а також оприлюднених у ході проведення різного роду наукових заходів (конференцій, круглих столів тощо).

Мета статті полягає в узагальненні, систематизації та гармонізації висунутих автором цього дослідження у різний час пропозицій щодо внесення змін і доповнень до ст. 175 КК України.

Основні результати дослідження. Нами запропоновано зміни до Кримінального кодексу України з обґрунтуванням таких поданих пропозицій.

1. Зміни та доповнення до ст. 175 КК України передусім викликані проведеним всебічним дисертаційним дослідженням проблем кримінальної відповідальності за безпідставну не виплату заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат, які склалися при застосуванні кримінального законодавства України та вирішенні їх за допомогою аналізу історичних джерел карного права, положень наукової школи, емпіричної та соціологічної бази, суміжного та міжгалузевого розмежування, кримінальних норм деяких зарубіжних держав.

2. Заміна визначення такої ознаки складу цього злочину, як потерпілий з терміна «громадянам» на визначення «будь-якій фізичній особі, що має на це право» назріла вже досить давно. У зазначеному перекоонує як судова практика та аргументація різних вчених, у т.ч. і автора цієї статті у публікації [8], так і офіційні пропозиції та зауваження Верховного Суду України на проект Закону України «Про посилення відповідальності за несвоєчасну виплату або безпідставну не виплату заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших встановлених законом виплат» (реєстр. № 2473 від 14 травня 2008 року), у якому зверталася увага законодавця на недолік чинної редакції частини першої статті 175 КК, а саме: з редакції цієї статті випливає, що під охорону кримінального закону підпадають лише громадяни України, а іноземцям або особам без громадянства такі гарантії не надаються [9]. Також, зазначене відповідає й положенням ч. 1 ст. 55 Кримінального процесуального кодексу України [10] тощо. Слід відмітити, що, на відміну від України, жодне зарубіжне законодавство не визначає потерпілим у подібних складах злочину громадянина. Як правило, потерпілими є працівники або будь-які фізичні особи, яким не виплачено відповідні встановлені виплати, а саме: 1) у злочинах з формальним складом – ч. 3 ст. 152 КК Казахстану 2014 р. [11]; ст. 152 КК Киргизстану [12; 13, с. 165]; ч. 1 та ч. 2 ст. 145-1 КК РФ [14]; ст. 153-1 КК Таджикистану [15]; ст. 192-7 КК Узбекистану внесена змінами станом на 20 серпня 2015 року [16]; ч. 2 ст. 257 КК Іспанії [17; 18, с. 83]; стст. 166 та 167 КК Македонії [19]; стст. 224 та 229 КК Чорногорії [20]; стст. 196 та 202 КК Словенії [21]; стст. 132 та 134 КК Хорватії [22]; частина XVII ст. 387 КК Мексики [23]; абз.2 § 412 КК Норвегії [24; 25, с. 303-304]; §1а (§1 у старій редакції [26, с. 158]) та § 3 ст. 218 КК Польщі [27]; ч. 1 ст. 214 КК Словаччини [28] та 2) з матеріальним складом – це ч. 3 ст. 145-1 КК РФ [14]; п.а ч. 2, ч. 3 та ч. 4 ст. 214 КК Словаччини [28] та ст. 159 КК Швейцарії [29; 30, с. 184].

У зв'язку із тим, що спеціальних суб'єктів, не зазначених у кримінальному законі, неможливо притягнути до відповідальності, пропонується розширити зазначену ознаку цього складу злочину. Першим доповненням до перелічених керівників буде текст «а також іншого відособленого структурного підрозділу, що має відокремлену бухгалтерію», адже такі «частково залежні»

від юридичної особи керівники структурних підрозділів мають можливість самостійно розпоряджатися відповідними коштами, а тому можуть також вчиняти ці злочини. У зазначеній частині також враховано досвід законодавця та вчених вищезазначених зарубіжних країн [11–30] у власній інтерпретації. Другим доповненням після зазначеного вище буде такий текст «чи капітаном будь-якого судна у разі покладення на нього таких обов'язків». Введення такого доповнення обумовлено як урахуванням історичного досвіду такої кримінальної відповідальності [31; 32, с. 135], так і тим, що на капітана можуть покладатися обов'язки ведення судової бухгалтерії та виплати екіпажу заробітної плати тощо [33]. Наступне доповнення після цього замінює застаріле визначення «громадянином – суб'єктом підприємницької діяльності» на те, яке насамперед відповідає Цивільному кодексу України [34] та наповнює новим змістом відповідно до нововведень Податкового кодексу України [35]. Пропонуємо такі зміни: «чи фізичною особою – підприємцем або фізичною особою, яка провадить незалежну професійну діяльність і використовує найману працю» [36].

Аналіз вироків щодо засуджених за ст. 175 КК України у період з 2007 р. по 2015 р. показав, що немає єдиного підходу до кваліфікації при однакових умовах вчинення цього злочину, а саме: при нецільовому використанні коштів на інші потреби як за ч. 1, так і ч. 2 цієї статті. Дослідження 1017 вироків, у т.ч. 50 вироків, винесених за ч. 2, підтверджують вищезазначене, також звертаємо увагу, що у близько 5 % цих вироків саме за ч.1 було прямо зазначено корисливий мотив. Отже, все це свідчить про недосконалість положень цієї статті і потребує внесення подальших змін, а тому ми пропонуємо у ч. 2 цієї статті додати після слова «внаслідок» слово «іншого» та після слова «коштів» текст «з корисливих мотивів чи в інших особистих інтересах», що дозволить, наприклад, розмежувати нецільове використання відповідних коштів на потреби підприємства і на особисті безпосередньо корисливі.

В інтересах суспільної безпеки та для зручності кваліфікації вважаємо, що слід додати особливо кваліфіковану частину з формулюванням нової кваліфікуючої ознаки «спричинило тяжкі наслідки», яка є з матеріальним складом, з відповідною санкцією як тяжкий злочин. Пропонуємо такий текст нової ч. 3: «Діяння, передбачені частиною першою або другою цієї статті, якщо вони спричинили тяжкі наслідки». При розгляді цього питання також враховано досвід зарубіжних країн, закріплений у таких кримінальних нормах, а саме: ч. 3 ст. 145-1 КК РФ [14]; п.а ч. 2, ч. 3 та ч. 4 ст. 214 КК Словаччини [28] та ст. 159 КК Швейцарії [29; 30, с. 184].

До попередньо зазначеного слід додати, що у ч.3 Висновку Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України від 31.05.2008 на пропозицію Кабінету Міністрів України розглянути проект Закону України «Про посилення відповідальності за несвоєчасну виплату або безпідставну невиклату заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших встановлених законом виплат» від 14.05.2008 реєстр. №2473, зокрема було зазначено, що введення до ч. 2 ст. 175 КК нової кваліфікуючої ознаки у вигляді спричинення тяжких наслідків потребує розкриття її змісту подібно до того, як це передба-

чено, наприклад, у стст. 364, 423 КК [37]. Також враховуючи те, що у реальній судовій практиці доволі часто трапляються випадки, коли суми невиклат на одного потерпілого доволі значні, наприклад, у вирокі № 37880486 з Єдиного державного реєстру судових рішень (<http://www.reyestr.court.gov.ua>) за ч. 1 практично всі суми невиклати заробітної плати на одного потерпілого трохи більше 20 тис. грн (загальна сума більше 700 тис. грн), у якому суб'єкта цього злочину реально засуджено до 1 року позбавлення волі з додатковим покаранням на 3 роки. У вирокі № 43059282 за ч. 1 сума такої невиклати наближається до 20 тис. грн в одного потерпілого (загальна сума до 40 тис. грн). Винного засуджено до обмеження волі протягом 1 року, незважаючи на те, що таке покарання не передбачене її санкцією, а відноситься до ч. 2 цієї статті, причому на підставі стст. 75 та 76 КК України суд звільнив від відбуття основного покарання, залишивши лише додаткове, яке полягає у позбавленні права обіймати адміністративно-господарські посади та займатися фінансово-господарською, організаційно-розпорядчою діяльністю строком на 1 рік. Пропонуємо з метою запобігання доведення до таких значних невиклат на одного потерпілого додати до нової третьої частини таку примітку: «Тяжкими наслідками у цій статті вважається завдана одній особі сукупна матеріальна шкода (заборгованість), яка у тисячу і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян».

Чинну ч. 3 пропонуємо залишити як ч. 4 з виключенням слова «громадянам» у зв'язку із вищезазначеними змінами ч. 1.

Висновок. На підставі викладеного можна запропонувати нову редакцію ст. 175 КК України:

«Стаття 175. Невиклата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат

1. Безпідставна невиклата заробітної плати, стипендії, пенсії чи іншої установленної законом виплати будь-якій фізичній особі, що має на це право, більш як за один місяць, вчинена умисно керівником підприємства, установи або організації незалежно від форми власності, а також іншого відособленого структурного підрозділу, що має відокремлену бухгалтерію, чи капітаном будь-якого судна у разі покладення на нього таких обов'язків, чи фізичною особою – підприємцем або фізичною особою, яка провадить незалежну професійну діяльність і використовує найману працю, -

карається ...

2. Те саме діяння, якщо воно було вчинене внаслідок іншого нецільового використання коштів з корисливих мотивів чи в інших особистих інтересах, призначених для виплати заробітної плати, стипендії, пенсії та інших установлених законом виплат, —

карається ...

3. Діяння, передбачені частиною першою або другою цієї статті, якщо вони спричинили тяжкі наслідки, —

карається ...

4. Особа звільняється від кримінальної відповідальності, якщо до припинення до кримінальної відповідальності нею здійснено виплату заробітної плати, стипендії, пенсії чи іншої встановленої законом виплати.

Примітка. Тяжкими наслідками у цій статті вважається завдана одній особі сукупна матеріальна шкода (заборгованість), яка у тисячу і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України: прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року (із змінами та доповненнями) // Урядовий кур'єр від 13.07.1996. – №129-130.

2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 №2341-III (із змінами та доповненнями) // Голос України від 19.06.2001. – №107.

3. ICFTU Campaign on the Non-Payment of Wages in Russia. – Access mode: <http://www.warwick.ac.uk/fac/soc/complabstuds/russia/campaign.doc>.

4. ILO. International Labour Conference. Session (91;2003;Geneva) [Reports]. – Geneva : ILO, 2003. Report 3 (P. 1B) : Protection of Wages: Standards and safeguards relating to the payment of labour remuneration. – Geneva : ILO, 2003. – xi, 346 p. – ISBN 92-2-112874-1.

5. World social protection report 2014-15 : building economic recovery, inclusive development and social justice / International Labour Organization. – Geneva: ILO, June 2014. – xxv, 336 S. : Tab., graph. Darst., Lit. S. 315-336. – ISBN 978-92-2-128660-8.

6. Global Wage Report 2014/15. ILO. Inclusive Labour Markets, Labour Relations and Working Conditions Branch / International Labour Organization. – Geneva: ILO, 05 December 2014. – 132 S. – ISBN 978-92-2-128664-6.

7. Convention concerning the Protection of Wages, 1949, No.95 (Entry into force: 24 Sep 1952) / Adoption: Geneva, 32nd ILC session (01 Jul 1949) – Status: Up-to-date instrument (Technical Convention). – Access mode: http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C095#A27.

8. Олейнічук О.М. Потерпілий як компонент структурної (складової) частини (елемента) об'єкта злочину, передбаченого ст. 175 КК України // Актуальні проблеми суспільних дисциплін: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 27 березня 2015 року. – Умань: ПП Жовтий, 2015. – 152 с. – С. 104–112.

9. Пропозиції та зауваження Верховного Суду України на проект Закону України «Про посилення відповідальності за несвоєчасну виплату або безпідставну невикладу заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших встановлених законом виплат» (реєстр. № 2473 від 14 травня 2008 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/81b1cba59140111fc2256bf7004f9cd3/9362db8d6fb8122bc2257494004722f8?OpenDocument>.

10. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI (із змінами та доповненнями) // Голос України від 19.05.2012. – № 90–91.

11. Кримінальний кодекс Республіки Казахстан 2014 р. зі змінами станом на 02.08.2015 (російською мовою) / Уголовный кодекс Республики Казахстан от 3 июля 2014 года № 226-V (с изменениями и дополнениями по состоянию на 02.08.2015 г.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://online.zakon.kz/Document/?doc_id=31575252. – Заголовок з екрану.

12. Кримінальний кодекс Киргизької Республіки 1997 р. зі змінами станом на 28.07.2015 (російською мовою) / Уголовный кодекс Кыргызской Республики от 1 октября 1997 года № 68 (с изменениями и дополнениями по состоянию на

28.07.2015 г.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://online.adviser.kg/Document/?link_id=1000871624. – Заголовок з екрану.

13. Уголовный кодекс Кыргызской Республики / Принят Законодательным собранием Жогорку Кенеша Кыргызской Республики 18 сентября 1997 г. (в редакции Законов Кыргызской Республики от 21 сентября 1998 г. № 124, 9 декабря 1999 г. № 141, 23 июля 2001 г. № 77, 19 ноября 2001 г. № 92, 12 марта 2002 г. № 36) / Предисловие канд. юрид. наук, зам. прокурора Санкт-Петербурга А.П. Стуканова. канд. юрид. наук, зам. начальника управления прокуратуры С.-Петербурга П.Ю. Константинова. – СПб.: Издательство «Юридический центр Пресс», 2002. – 352 с.

14. Кримінальний кодекс Російської Федерації 1996 р. зі змінами станом на 16.07.2015 (російською мовою) / Уголовный кодекс Российской Федерации (1996, с изменениями от 16.07.2015): Информационный портал, Уголовный Кодекс РФ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ug-kodeks.ru/doc/ug-kodeks.doc. – Заголовок з екрану.

15. Кримінальний кодекс Республіки Таджикистан 1998 р. зі змінами станом на 26.07.2014 (російською мовою) / Уголовный кодекс Республики Таджикистан (1998, с изменениями от 26.07.2014): Сайт Бюро ОБСЕ по демократическим институтам и правам человека Legislationline [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/5708/file/Tajikistan_CC_am2014_ru.pdf. – Заголовок з екрану.

16. Кримінальний кодекс Республіки Узбекистан 1994 р. зі змінами станом на 20.08.2015 (російською мовою) / Уголовный кодекс Республики Узбекистан (1994, с изменениями от 20.08.2015): Национальная база данных законодательства Республики Узбекистан Центра правовой информатизации при Министерстве юстиции Республики Узбекистан [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://lex.uz/pages/getpage.aspx?lact_id=111457. – Заголовок з екрану.

17. Кримінальний кодекс Королівства Іспанія 1995 р. зі змінами станом на 01.07.2015 (іспанською мовою) / Ley Orgánica 10/1995, de 23 de noviembre, del Código Penal del Reino de España (Esta revisión vigente desde 01 de Julio de 2015) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://noticias.juridicas.com/base_datos/Penal/lo10-1995.html. – Заголовок з екрану.

18. Уголовный кодекс Испании. Под редакцией и с предисловием доктора юридических наук, профессора Н.Ф. Кузнецовой и доктора юридических наук, профессора Ф.М. Решетникова. – М.: Издательство ЗЕРЦАЛО, 1998. – 218 с.

19. Кримінальний кодекс Республіки Македонія 1996 р. зі змінами станом на вересень 2009 р. (англійською мовою) / Criminal Code of the Republic of Macedonia (1996, amended 2009): Сайт Бюро ОБСЕ з демократичних інститутів і прав людини Legislationline [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.legislationline.org/documents/action/popup/id/16066/preview>. – Заголовок з екрану.

20. Кримінальний кодекс Чорногорії 2003 р. зі змінами станом на 2011 р. (англійською мовою) / Criminal Code of Montenegro (2003, amended 2011): Сайт Всесвітньої організації інтелектуальної власності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/me/me027en.pdf>. – Заголовок з екрану.

21. Кримінальний кодекс Республіки Словенії 2008 р. (англійською мовою) / Criminal Code of the Republic of Slovenia (2008): Сайт Бюро ОБСЕ з демократичних інститутів і прав людини Legislationline [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://www.legislationline.org/download/action/download/id/3773/file/Slovenia_CC_2008_en.pdf. – Заголовок з екрану.

22. Кримінальний кодекс Республіки Хорватія 2011 р. зі змінами станом на 14.12.2012 (хорватською мовою) / Criminal Code of the Republic of Croatia (2011, amended 14.12.2012): Сайт Всесвітньої організації інтелектуальної власності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/hr/hr/hr085hr.pdf>. – Заголовок з екрану.

23. Кримінальний кодекс Мексиканських Сполучених Штатів 1931 р. зі змінами станом на 17.04.2012 (іспанською мовою) / Código Penal Federal de los Estados Unidos Mexicanos, Publicado el 14 de agosto de 1931, Texto vigente última reforma publicada DOF 17-04-2012: Сайт Всесвітньої організації інтелектуальної власності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/es/mx/mx101es.pdf>. – Заголовок з екрану.

24. Загальногромадянський кримінальний кодекс Королівства Норвегії 1902 р. зі змінами станом на 19.06.2015 (норвезькою мовою) / Almindelig borgerlig Straffelov av Kongeriket Norge (Straffeloven), som endret ved lov 19 juni 2015: Сайт Lovdata є приватним фондом створеним в 1981 році Міністерством юстиції та юридичним факультетом в Осло [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1902-05-22-10/*#KAPITTEL_1. – Заголовок з екрану.

25. Уголовное законодательство Норвегии / Науч. ред. и вступ. статья докт. юрид. наук, профессора Ю.В. Голика; перевод с норвежского А.В. Жмени. – СПб.: Изд-во «Юридический центр Пресс», 2003. – 375 с.

26. Уголовный кодекс Республики Польша / Науч. ред. канд. юрид. наук, доц. А.И. Лукашов, докт. юрид. наук, проф. Н.Ф. Кузнецова; вступ. статья канд. юрид. наук, доц. А.И. Лукашова, канд. юрид. наук, проф. Э.А. Саркисовой; перевод с польского Д.А. Барилевич. – СПб.: Издательство «Юридический центр Пресс», 2001. – 234 с.

27. Кримінальний кодекс Республіки Польща 1997 р. зі змінами станом на 22.07.2015 (польською мовою) / Kodeksu Karnego Rzeczpospolita Polska 1997 roku, ze zmianami na dzień 07.22.2015: Baza Internetowy System Akt w Prawnych – ISAP [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://isap.sejm.gov.pl/Download?id=WDU19970880553&type=3>. – Заголовок з екрану.

28. Кримінальний кодекс Словацької Республіки 2005 р. зі змінами станом на 2010 р. (словацькою та англійською мовами) / Criminal Code of the Slovak Republic (2005): Сайт Бюро ОБСЄ з демократичних інститутів і прав людини Legislationline [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/3763/file/Slovakia_CC_2005_en.pdf. – Заголовок з екрану.

29. Кримінальний кодекс Швейцарської Конфедерації 1937 р. зі змінами станом на 01.07.2014 (англійською мовою) / Criminal Code of the Swiss Confederation (1937, amended 01.07.2014): Сайт Бюро ОБСЄ з демократичних інститутів і прав людини Legislationline [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/5686/file/Swiss_CC_1937_am2014_en.pdf. – Заголовок з екрану.

30. Уголовный кодекс Швейцарии / Научное редактирование, предисловие и перевод с немецкого канд. юрид. наук А.В. Серебренниковой. – СПб.: Издательство «Юридический центр Пресс», 2002. – 350 с.

31. Уголовное уложение 22 Марта 1903 г. – С.-Петербург: Издание Н.С. Таганцева, 1904. – 1125 с.

32. Олейнічук О.М. Кримінальна відповідальність за злочин, передбачений статтею 175 КК України: історична ретроспектива (XVIII – початок XX століття) / О.М. Олейнічук // Юридична наука. – 2012. – №1. – С. 129–136.

33. Давиденко Л.М. Особливості правового статусу капітана судна в міжнародному мореплавстві / Л.М. Давиденко // Актуальні проблеми держави і права. – 2011. – Вип. 60. – С. 425–429.

34. Цивільний кодекс України від 12.03.2003 № 435-IV (із змінами та доповненнями) // Голос України від 12.03.2003. – № 45.

35. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI // Голос України від 04.12.2010. – № 229.

36. Олейнічук О.М. Суб'єкт складу злочину, передбаченого статтею 175 КК України / О.М. Олейнічук // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2014. – № 1(147). – С. 130–136.

37. Висновок Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України від 31.05.2008 на проект Закону «Про посилення відповідальності за несвоєчасну виплату або безпідставну невикладу заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших встановлених законом виплат» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=32459&pf35401=123296>.

REFERENCES

1. Konstytutsiia Ukrainy: pryiniata Verkhovnoiu Radoiu Ukrainy 28 chervnia 1996 roku (iz zminamy ta dopovnenniamy) // Uriadovy kurier vid 13.07.1996. – № 129–130.

2. Kryminalnyi kodeks Ukrainy vid 05.04.2001 №2341-III (iz zminamy ta dopovnenniamy) // Holos Ukrainy vid 19.06.2001, №107.

3. ICFTU Campaign on the Non-Payment of Wages in Russia. – Access mode: <http://www.warwick.ac.uk/fac/soc/complabstuds/russia/campaign.doc>.

4. ILO. International Labour Conference. Session (91;2003;Geneva) [Reports]. – Geneva : ILO, 2003. Report 3 (P. 1B) : Protection of Wages: Standards and safeguards relating to the payment of labour remuneration. – Geneva : ILO, 2003 – xi, 346 p. – ISBN 92-2-112874-1.

5. World social protection report 2014-15 : building economic recovery, inclusive development and social justice / International Labour Organization. – Geneva: ILO, June 2014. – xxv, 336 S. : Tab., graph. Darst., Lit. S. 315-336. – ISBN 978-92-2-128660-8.6. Global Wage Report 2014/15. ILO. Inclusive Labour Markets, Labour Relations and Working Conditions Branch / International Labour Organization. – Geneva: ILO, 05 December 2014. – 132 S. – ISBN 978-92-2-128664-6.

7. Convention concerning the Protection of Wages, 1949, No.95 (Entry into force: 24 Sep 1952) / Adoption: Geneva, 32nd ILC session (01 Jul 1949) – Status: Up-to-date instrument (Technical Convention). – Access mode: http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C095#A27.

8. Олейнічук О.М. Потерпів, як компонент структурної (складової) частини (елемента) об'єкта злочину, передбаченого ст.175 КК України // Актуальні проблеми суспільних дисциплін: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 27 березня 2015 року. – Умань: ПП Жовтєв, 2015. – 152 с. – С. 104–112.

9. Пропозиції та зауваження Верховного Суду України на проект Закону України «Про посилення відповідальності за несвоєчасну виплату або безпідставну невикладу заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших встановлених законом виплат»

(reiestr. №2473 vid 14 travnia 2008 roku). [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/81b1cba59140111fc2256bf7004f9cd3/9362db8d6fb8122bc2257494004722f8?OpenDocument>.

10. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy vid 13 kvitnia 2012 roku №4651-VI (iz zminamy ta dopovnenniamy) // Holos Ukrainy vid 19.05.2012, №90-91.

11. Kryminalnyi kodeks Respubliky Kazakhstan 2014 r. zi zminamy stanom na 02.08.2015 (rosiiskoiu movoiu) / Uholovnyi kodeks Respublyky Kazakhstan ot 3 yiulia 2014 hoda № 226-V (s yzmenenyiamy y dopolnenyiamy po sostoiانيu na 02.08.2015 h.) [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://online.zakon.kz/Document/?doc_id=31575252. – Zaholovok z ekranu.

12. Kryminalnyi kodeks Kyrhyskoi Respubliky 1997 r. zi zminamy stanom na 28.07.2015 (rosiiskoiu movoiu) / Uholovnyi kodeks Kyrhyskoi Respublyky ot 1 oktiabria 1997 hoda № 68 (s yzmenenyiamy y dopolnenyiamy po sostoiانيu na 28.07.2015 h.) [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://online.adviser.kg/Document/?link_id=1000871624. – Zaholovok z ekranu.

13. Ugolovnyj kodeks Kyrgyzskoj Respubliki / Prinyat Zakonodatel'nyim sobranieim ZHogorku Kenesha Kyrgyzskoj Respubliki 18 sentyabrya 1997 g. (v redakcii Zakonov Kyrgyzskoj Respubliki ot 21 sentyabrya 1998 g. № 124, 9 dekabrya 1999 g. № 141, 23 iyulya 2001 g. № 77, 19 noyabrya 2001 g. № 92, 12 marta 2002 g. № 36) / Predislovie kand. yurid. nauk, zam. prokurora Sankt-Peterburga A. P. Stukanova. kand. yurid. nauk, zam. nachal'nika upravleniya prokuratury S.-Peterburga P. YU. Konstantinova. – Spb.: Izdatel'stvo «YUridicheskij centr Press», 2002. – 352 s.

14. Kryminalnyi kodeks Rosiiskoi Federatsii 1996 r. zi zminamy stanom na 16.07.2015 (rosiiskoiu movoiu) / Uholovnyi kodeks Rossyiskoi Federatsyy (1996, s yzmenenyiamy ot 16.07.2015): Ynformatsyonnyi portal, Uholovnyi Kodeks RF [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: www.ug-kodeks.ru/doc/ug-kodeks.doc. – Zaholovok z ekranu.

15. Kryminalnyi kodeks Respubliky Tadzhykystan 1998 r. zi zminamy stanom na 26.07.2014 (rosiiskoiu movoiu) / Uholovnyi kodeks Respublyky Tadzhykystan (1998, s yzmenenyiamy ot 26.07.2014): Sait Biuro OBSE po demokratycheskym ynstitutam y pravam cheloveka Legislationline [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/5708/file/Tajikistan_CC_am2014_ru.pdf. – Zaholovok z ekranu.

16. Kryminalnyi kodeks Respubliky Uzbekystan 1994 r. zi zminamy stanom na 20.08.2015 (rosiiskoiu movoiu) / Uholovnyi kodeks Respublyky Uzbekystan (1994, s yzmenenyiamy ot 20.08.2015): Natsyonalnaia baza dannykh zakonodatelstva Respublyky Uzbekystan Tsentra pravovoi ynformatyzatsyy pry Mynysterstve yustytssy Respublyky Uzbekystan [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://lex.uz/pages/getpage.aspx?lact_id=111457. – Zaholovok z ekranu.

17. Kryminalnyi kodeks Korolivstva Ispaniia 1995 r. zi zminamy stanom na 01.07.2015 (ispanskoiu movoiu) / Ley Orgánica 10/1995, de 23 de noviembre, del Código Penal del Reino de España (Esta revisión vigente desde 01 de Julio de 2015) [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://noticias.juridicas.com/base_datos/Penal/lo10-1995.html. – Zaholovok z ekranu.

18. Ugolovnyj kodeks Ispanii. Pod redakciej i s predisloviem doktora yuridicheskikh nauk, professora N.F. Kuznecovoj i doktora yuridicheskikh nauk, professora F.M. Reshetnikova. – M.: Izdatel'stvo ZERCALO, 1998. – 218 s.

19. Kryminalnyi kodeks Respubliky Makedoniia 1996 r. zi zminamy stanom na veresen 2009 r. (anhliiskoiu movoiu) / Criminal Code of the Republic of Macedonia

(1996, amended 2009): Sait Biuro OBSIe z demokratychnykh instytutiv i prav liudyny Legislationline [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.legislationline.org/documents/action/popup/id/16066/preview>. – Zaholovok z ekranu.

20. Kryminalnyi kodeks Chornohorii 2003 r. zi zminamy stanom na 2011 r. (anhliiskoiu movoiu) / Criminal Code of Montenegro (2003, amended 2011): Sait Vsesvitnoi orhanizatsii intelektualnoi vlasnosti [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/me/me027en.pdf>. – Zaholovok z ekranu.

21. Kryminalnyi kodeks Respubliki Slovenii 2008 r. (anhliiskoiu movoiu) / Criminal Code of the Republic of Slovenia (2008): Sait Biuro OBSIe z demokratychnykh instytutiv i prav liudyny Legislationline [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/3773/file/Slovenia_CC_2008_en.pdf. – Zaholovok z ekranu.

22. Kryminalnyi kodeks Respubliki Khorvatiia 2011 r. zi zminamy stanom na 14.12.2012 (khorvatskoiu movoiu) / Criminal Code of the Republic of Croatia (2011, amended 14.12.2012): Sait Vsesvitnoi orhanizatsii intelektualnoi vlasnosti [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/hr/hr/hr085hr.pdf>. – Zaholovok z ekranu.

23. Kryminalnyi kodeks Meksykanskykh Spoluchenykh Shtativ 1931 r. zi zminamy stanom na 17.04.2012 (ispanskoiu movoiu) / Código Penal Federal de los Estados Unidos Mexicanos, Publicado el 14 de agosto de 1931, Texto vigente última reforma publicada DOF 17-04-2012: Sait Vsesvitnoi orhanizatsii intelektualnoi vlasnosti [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/es/mx/mx101es.pdf>. – Zaholovok z ekranu.

24. Zahalnohromadianskyi kryminalnyi kodeks Korolivstva Norvegii 1902 r. zi zminamy stanom na 19.06.2015 (norvezkoiu movoiu) / Almindelig borgerlig Straffelov av Kongeriket Norge (Straffeloven), som endret ved lov 19 juni 2015: Sait Lovdata ye pryvatnym fondom stvorenym v 1981 rotsi Ministerstvom yustytzii ta yurydychnym fakultetom v Oslo [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1902-05-22-10/*#KAPITTEL_1. – Zaholovok z ekranu.

25. Ugolovnoe zakonodatel'stvo Norvegii / Nauch. red. i vstup. stat'ya dokt. yurid. nauk, professora Yu.V. Golika; perevod s norvezhskogo A.V. Zhmeni. – SPb.: Izd-vo «Yuridicheskij centr Press», 2003. – 375 s.

26. Ugolovnyj kodeks Respubliki Pol'sha / Nauch. red. kand. yurid. nauk, doc. A.I. Lukashov, dokt. yurid. nauk, prof. N.F. Kuznecova; vstup. stat'yakand. yurid. nauk, doc. A.I. Lukashova, kand. yurid. nauk, prof. Eh.A. Sarkisovoj; perevod s pol'skogo D.A. Barilovich – SPb.: Izdatel'stvo «Yuridicheskij centr Press», 2001. – 234 s.

27. Kryminalnyi kodeks Respubliki Polshcha 1997 r. zi zminamy stanom na 22.07.2015 (polskoiu movoiu) / Kodeksu Karnego Rzeczpospolita Polska 1997 roku, ze zmianami na dzień 07.22.2015: Baza Internetowy System Aktów Prawnych – ISAP [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://isap.sejm.gov.pl/Download?id=WDU19970880553&type=3>. – Zaholovok z ekranu.

28. Kryminalnyi kodeks Slovatskoi Respubliki 2005 r. zi zminamy stanom na 2010 r. (slovatskoiu ta anhliiskoiu movamy) / Criminal Code of the Slovak Republic (2005): Sait Biuro OBSIe z demokratychnykh instytutiv i prav liudyny Legislationline [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/3763/file/Slovakia_CC_2005_en.pdf. – Zaholovok z ekranu.

29. Kryminalnyi kodeks Shveitsarskoi Konfederatsii 1937 r. zi zminamy stanom na 01.07.2014 r. (anhliiskoiu movoiu) / Criminal Code of the Swiss Confederation (1937, amended 01.07.2014): Sait Biuro OBSIe z demokratychnykh instytutiv i prav liudyny

Legislationline [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/5686/file/Swiss_CC_1937_am2014_en.pdf. – Zaholovok z ekranu.

30. Ugolovnyj kodeks Shvejtsarii / Nauchnoe redaktirovanie, predislovie i perevod s nemckogo kand. yurid. nauk A. V. Serebrennikovoj. – SPb.: Izdatel'stvo «YUridicheskij centr Press», 2002. – 350 s.

31. Ugolovnoe ulozhenie 22 Marta 1903 g. – Izdanie N.S.Taganceva. – S.-Peterburg», 1904. – 1125 s.

32. *Olieinichuk O.M.* Kryminalna vidpovidalnist za zlochyn, peredbachenyi statteiu 175 KK Ukrainy: istorychna retrospektyva (KhVIII – pochatok KhKh stolittia) / O.M. Olieinichuk // Yurydychna nauka. – 2012. – №1. – S. 186. – S. 129-136.

33. *Davydenko L.M.* Osoblyvosti pravovoho statusu kapitana sudna v mizhnarodnomu moreplavstvi / L.M. Davydenko // Aktualni problemy derzhavy i prava. – 2011. – Vyp. 60. – S. 425-429.

34. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy vid 12.03.2003 №435-IV (iz zminamy ta dopovnenniamy) // Holos Ukrainy vid 12.03.2003 – № 45.

35. Podatkovyi kodeks Ukrainy vid 02.12.2010 № 2755-VI // Holos Ukrainy vid 04.12.2010. – № 229.

36. *Olieinichuk O.M.* Subiekt skladu zlochynu, peredbachenoho statteiu 175 KK Ukrainy / O.M. Olieinichuk // Biuleten Ministerstva yustytysii Ukrainy. – 2014. – №1(147). – S. 130-136.

37. Vysnovok Holovnoho naukovo-ekspertnoho upravlinnia Aparatu Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 31.05.2008 roku na proekt Zakonu «Pro posylennia vidpovidalnosti za nesvoiechasnu vyplatu abo bezpidstavnu nevyplatu zarobitnoi platy, stypendii, pensii chy inshykh vstanovlenykh zakonom vyplat». [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=32459&pf35401=123296>.

Олейнічук О.М. Шляхи вдосконалення складу злочину, передбаченого ст. 175 КК України

У статті узагальнено, систематизовано та актуалізовано запропоновані автором у різний час пропозиції щодо внесення змін і доповнень до ст. 175 КК України, що регулює питання кримінальної відповідальності за безпідставну не виплату заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат. Крім того, запропоновано нову редакцію зазначеної вище статті КК України.

Ключові слова: склад злочину, не виплати, заробітня плата, стипендія, пенсія, інші установлені законом виплати.

Олейничук А.Н. Пути усовершенствования состава преступления, предусмотренного ст. 175 УК Украины

В статье обобщены, систематизированы и актуализированы представленные автором в разное время предложения о внесении изменений и дополнений в ст. 175 УК Украины, регулиющую вопросы уголовного наказания за безосновательную невыплату заработной платы, стипендии, пенсии или других установленных законом выплат. Кроме того, предложена новая редакция указанной выше статьи УК Украины.

Ключевые слова: состав преступления, невыплаты, заработная плата, стипендия, пенсия, другие установленные законом выплаты.

Oleinichuk O. Ways to Improve of corpus delicti under Article 175 of the Criminal Code of Ukraine

This article summarized, systematized and updated changes and additions, proposed by the author at different times, to Article 175 of the Criminal Code of Ukraine, which regulates issues of criminal penalties for groundless failure to pay salary, scholarship, pension or any other statutory payments. In addition, proposed a new version of above article of the Criminal Code of Ukraine.

Keywords: *Corpus delicti; Non-payment; Salary; Scholarship; Pension; Other statutory payments.*

Стаття надійшла до редакції 08.04.2016.